

Sedaj tudi ni bil pobožen v gorenjem zmislu, ampak k maši in izpovedi je hodil, kadar se ni bilo moči izogniti. Gospodarstvo pa prihaja vedno slabše. Sin je že četrto leto na Dunaji in sam zasluži z lekcijami toliko, da ne potrebuje domače pomoči; a oče pričakuje, da ga bode skoro že sin podpiral. Sedaj ni več kónj ni volov na Kačonovini; dve kravi in nekoliko ovac, to je vse. Travniki in njive so odprodane, gozd je izsekan, in streha na hiši kaže svoja rebra.

Mladi student se ne mudi rad delj časa domá; vsako leto prihaja za nekaj dnij na Kačonovino, toda kar vidi tu, nikakor ni, da bi ga vabilo in držalo. In tudi spomini na minula leta so jednaki; on je nadarjen in nepokvarjen, in v srci mu gorí óni čisti idealizem, ki se zaseje časih tja kakor redka cvetica na goli svet, da ne znamo, odkod je prišlo seme in kakšne moči so ga spravile v rast in cvet. Kar pa mora Janez gledati časih domá, to se mu studi, in zató gré zopet svoj pot!

Spominja se sicer, da je bila tu nekoč blaginja, a zakaj je sedaj drugače, zakaj vse prepada, o tem neče premišljati in nikogar neče obsojati. Plemenita nprav mu brani takšne misli.

In vender je njemu usojeno, da bode mučenik za — očetov greh! —

(Dalje prihodnjič.)



Graščine in hiše rodovine Valvasorjeve na Kranjskem.

Spisal P. pl. Radics.

Rodovina baronov Valvasorjev, ki je bila od srede 16. stoletja do začetka našega stoletja ¹⁾ naseljena na Kranjskem in nam je dala jednega najslavnejših móž naše domovine, slovečega Ivana Vajkarda barona Valvasorja, imela je na Kranjskem precěj graščin, posestev in drugačnih dóber, dalje tudi nekaj hiš, o katerih skupaj naj poskusimo na podlagi različnih virov priobčiti pregledno poročilo.

V navedeni dóbi nahajamo osemnajst graščin in posestev zunaj na kmetih in štiri hiše v mestih Ljubljani in Krškem, ki so bile svojina rečene plemenitaške rodovine. Podatke za ta posestva smo nabrali nekaj v registraturi kranjske deželne deske pri c. kr. deželnem sodišči ljub-

¹⁾ Šematizem za Kranjsko leta 1808., rubrika »Weltlicher Adel« v licejalni knjižnici ljubljanski.

ljanskem, nekaj v registraturi mesta ljubljanskega, nekaj pa tudi v Valvasorjevem delu „Ehre des Herzogthums Krain“.

* * *

Izmed obeh bratrancev Hijeronima in Ivana Baptista Valvasorja, ki sta se okolo leta 1550. iz Bergamaska priselila na Kranjsko in Spodnje Štajersko, kupil je Ivan Baptist Valvasor, „der Windischen, Crabatischen und Meergrenzen Ober-Proviandmeister“, leta 1562. grad Medijo, katerega je v svoji oporoki z dné 2. avgusta 1581. leta „nebst anderen Gülden“ in poleg gotovih 10.000 gld. ostavil svojemu bratrancu Hijeronimu Valvasorju, dedu našega Ivana Vajkarda. Oče Ivana Vajkarda, gospod Jernej pl. Valvasor, zvršil je na tem gradu, katerega nam je moči zmatrati za rôdni grad Valvasorjeve rodovine na Kranjskem, večje stavbe, takó kapelico, žitnico in konjski hlev. Pri kapelici pa je ustanovil beneficij (leta 1650.), o čemer se je ohranilo natančno prepisano ustanovno pismo v registraturi kranjske deželne deske. Le-tó pismo pravi doslovno:

Im Nahmben der heilligen Dreyfaltigkeit Gott deß Vatterß und des Sohnß und heiligen Geists;

Ich Bartholme Valuasor zu Gallenege und Gallenberg bekhönne hiemit ofendtlich; daß, alß ich Gott lob bey gutter gesundheit Sitt und uerstandt mich befunden, und betrachtet, daß nichts gewisserß dann der Todt, ungewisserß aber, als die stundt, auch nichts besserß Seye, dann daß einer Seinen Kündern zum besten Zeitlichen mit einer Disposition, waß gestalt nach Seinem todt geordnet, und gehalten werden solle, und weillen Gott dem Allmächtigen allweg die Ehr erzeigt werden muß. Also ist billich, daß ich demselben zu gedächtnuß in dieser gschloß Capela, so in Nahmben der hailligen Jungfrauen Mariae Heimbsuchung, alß meiner Advocatin und führbitterin dedicirt dise nachvolgende Fundation zu zeit, alß ich ohne eintrag einigeß Menschen zuthuen woll befuegt auß papier schriftlichen zu bringen geordnet und solicher nach zukhomben hiemit statuirt haben will.

Vnd solle fürs Erste ein gutter Exemplarischer Priester, welicher alle und jede wochen Ordinatum drey Missas, alß am Suntag de SS. Trinitate lesen, das Euangelium Kranerisch verlesen, Alle Montagen ein Meeß pro defunctis vor mich und mein geschlecht lesen, auch alle Sambstag zu Ehren unser lieben Frauen, alß auch alle unser lieben Frauen fest, sub quocumque titulo soliche celebrirt und unser lieben Frauen dedicirt werden mueß, zu halten schuldig und verbunden sein.

so solle fürß andere nach meinem todt auf mein liebes Weib die Praesentation auch Confirmation diseß beneficii nach dero ableiben aber auf den

eltesten meineß Mannstamblichen Erben fallen und die Inspection dem Pfarrherrn zu Wadsch, damit solche in perpetuum erhalten werde, in allweg gebühren und anfahlen.

Statuire ich zum dritten, da Einer oder der andere meineß geschlechtß der Valvasoren were, der geistlich wollte seyn, und dises beneficium affectiren und selbsten abwarthen wolte, so solle sollichen allweg der Zuetriith und vorzug, doch damit an dem Beneficio nichtß derogirt, sondern in allweg in gueten standt erhalten werde, bewilligt und gestattet sein.

begebe sich aber, dass Gott lang verhueten wolle, daß alle meine befreundten diseß Nahmbenß Valuasorn mit todt abgehen würden, so solle auf dem Polsefsorn diseß guettß Gallenegg der gestalt fahlen, daß herentgegen derselbe in allweg diser fundation in völliger würkhung in perpetuum zu halten verbunden und verobligirt sein solle.

So wird leztlich einem jeden Beneficiato deß Jahrß nach meinem todt Pro Solario oder besoldung 60 fl. ieden zu 60 kr. gerechnet von meinen Erwen gutt gemacht, disem werden meine Erwen nachzukomben verbunden, Deficientibus aber his solle dem Beneficiato Pro afseruatione meine 4 hueben, alß Erstenß eine zu Koprourniz, so negst am schloß ligende baufeldt, dan die drey huewen zu Podgoriz so in Moraitcher Pfarr ligen, und one daß alle verstliche (fürstliche) lehen sein, zu Einer Special hypotec dergestalten verschriben haben will, daß da Casu meine Erwen mit jährlicher bezallung der 60 fl. wurden saumig erscheinen, hh. Beneficiatus mit anruffen auf daß Erste anmelden die würkhliche von Ihro Gnaden Herrn Landtßhauptman oder deß Herrn landt Verwalters praetendiere, und soliche ihnen zu halten, biß und so lang derseelebe völlig, sambt dem darauf geloffenen umbkhosten nicht bezahlt, abzutröthen nicht schuldig.

Alleß treglich und ohne geferdte auch bey Verpünden des landßschaden Pundt in Krain, alß wenn solicher von wordt zu wordt hierinen begriffen stunde, habe ich zu grosserer Afsecuration diser meiner fundation mit Eigener handt geschriben, und mit meinem bezafft verfertiget und bekrhöftiget beschechen zu Gallenegg den 2 Augusti in Jahr 1650

Barthlme Valvasor Freyh. m. p. 1)

Graščina medijska je ostala svojina Valvasorjev do srede prejšnjega stoletja; leta 1759. jo je imel Frančišek Adam baron Valvasor.²⁾ — V 16. stoletji je Ivan baron Valvasor razven Medije pridobil tudi gosposčine in gradove Šrajbarski Turen, v Krškem, Radečah, Kostanjevici

1) Coppi deß Stiffißbrieff deß Beneficij zu Gallenegg Nr. 12. Fasz. 242. (Dež. deska).

2) Dež. deska (t. železni kvatrone).

in Klevevži; volil jih je v navedeni oporoki svojim netjakom, sinovom sestre Katarine, omožene pl. Moscon.¹⁾

Ivana Vajkarda Valvasorja oče, Jernej pl. Valvasor, ki je, kakor smo videli, po svojem očetu Hijeronimu podedoval Medijo, pridobil je okolo leta 1619., ko so izumrli gospodje pl. Obračani, Stari Grad pri Novem Mestu za sodno ustanovljeno kupnino 33616 gld. 40 kr. 2 vin.; toda že dné 1. januarja 1639. leta ga je prodal Gregoriju Matošiču za 32000 gld., 100 cekinov in jednega konja za ježo. Zató je kupil dve leti pozneje (leta 1641.) gosposčino Gallenberg na Gorenjskem, katero je po njega smrti prevzel najstarejši sin iz prvega zakona Karol. Ta je imel iz početka tudi Medijo, ali pozneje jo je prodal bratu Ivanu Herwardu, od katerega je prešla na njega bratranca Adama Seifrieda. Tudi grad Gallenberg je prodal baron Karol Valvasor, še ko je živel Ivan Vajkard.²⁾ Prav tedaj pa si je kupil baron Karol Valvasor, ki je tudi često v deželnozborskih zasedanjih zastopal svojo rodovino, posestvo Moravče od grofa Ivana Herwarda Barba, rittmeistra v Karlovci, »vor sieben und mehr Jahren«, kakor pravi Ivan Vajkard v svoji kroniki 1689. leta,³⁾ kjer še dostavlja: »so es bis jetzo noch besitzt.«

Nekaj časa je imel isti baron Karol Valvasor tudi grad Belnik na moravškem ozemlju, katerega je pred njim in za njim imela rodbina Raumschissel.⁴⁾

Od leta 1635. do 1646. nahajamo na Klevišči ónega Jurija Žigo Valvasorja, o katerem pravi lakoniški njega bratranec Ivan Vajkard v svoji kroniki na priloženem rodoslovnem pregledu: »ist aus dem Lande gezogen«⁵⁾; o njem in o njega najbližjih rodovincih je zanimljivo poročal g. Harambaša v »Ljublj. Zvonu« leta 1892. str. 753 i. sl. in leta 1893. str. 566.⁶⁾

Grad Zavrh na Dolenjskem je bil, kakor piše Valvasor leta 1689., »schon viel und lange Jahre Valvasorisch. Nach dem tödtlichen Abscheiden Johann B. Valvasors (brata Jurija Žige, lastnika kleviškega) hat solches (Zavrh) seine hinterlassene Wittwe, Frau Maria Sidonia eine geb. Gräfin Barbo bis zu ihres Sohnes Herrn Adam Seifrid Valvasors Erwachung behalten, der es aber vor ungefähr sechs Jahren mit meines Bruders Johann Herward sel. Kindern gegen das Schloss Galleneck verwechselt hat. Gehört also noch jetzt Neudorf meines sel. Brudern Johann Herwards hinterlassenen

¹⁾ Glej mojo razpravo »Valvasor«, Gradec 1866, p. 11.

²⁾ III (XI.) 159, ³⁾ III (XI.) 379, ⁴⁾ III (XI.) 651.

⁵⁾ III (IX.) 109.

⁶⁾ »Valvasorjeva rodbinska rakev v Polšniku.«

Leibserben.¹⁾ Leta 1753. priznava v vlogi Jožef Ernest Skerlič, da je zamenoma kupil Zavrh od Jurija Seifrida Valvasorja.²⁾

Hči ravnokar imenovanega Ivana B. Valvasorja in grofice Marije Sidonije Barbove, gospá Ana Elizabeta, omožena Posarellova, podedovala je po smrti svojega soproga Ivana Herwarda Posarella grad Volčji Potok pri Kamniku, »welche Frau Wittwe diesen Ort annoch besitzt«, kakor piše naš Valvasor (leta 1689.)³⁾

Vdova po bratu Ivana Vajkarda, Ivanu Herwardu Valvasorji, gospá Marija Saloma Valvasorjeva, porojena baronica Moscon, ki se je pozneje omožila še jedenkrat z Ivanom Vajkardom Semeničem in v tretjem zakonu (leta 1687.) z Volkom Albrehtom Schwabom, imela je še leta 1689. grad Selo (Gschuess) na Dolenjskem.⁴⁾

Nekova Sofija Valvasorjeva, vdova po Adamu Apfaltru, kupila je leta 1624. grad Gorenji Motnik (pri Motniku). »Seithero«, pravi Valvasor,¹⁾

¹⁾ III (XI.) 424.

»ists bei denen Herrn Apfaltrern verblieben: Wie denn Herr Georg Sigmund Apfaltrer Freyherr jetzund solches annoch besitzt«.

(Konec prihodnjič.)

¹⁾ III (XI.) 399. ²⁾ Deželna deska (Neudorf Gut sammt der incorporierten Valvasor'schen Gült). ³⁾ III (XI.) 658. ⁴⁾ III (XI.) 233.



K četrtemu sešitku Wolfovega slovarja.

grámblav adj. kdor ima pohabljene roke ali noge. — *grdíjān* m. grd človek. — *grdíš* m. = grdijan. — *grebljáč* m. okrogla lesena posoda, iz katere se moka grabi. — *grebljica* f. = ledina (Vinica). — *grenkōča* f. = grenkōst. Zagrebec I^a 283 ova misel čini sladke vse grenkoče. — *grěška* f. der Fehler. Jurjevič 66. — *grínglec* m. nekov ptič, iz nem. Habd. ad. 662. — *grīšavec* m. = slabič, slabega telesa človek. — *grlobávati*, pogovarjati se na glas. — *gróhati* = kruh valjati. — *grōle* f. pl. die Perlenschnur. — *grōm* m. ime psu. — *grózdika* f. neko jabolko. Var. — *grtati* grtam, požirati goltati. — *grūdje* n. Schollen. Zagrebec. — *gúrbet* m. cigansko dete. — *gūšnjekovica* f. neko drobno sladko jabolko. Var. — *gvántor* m. = gántar. — *gvěždra* f. broždžalka greštalka. — *gvěždrati* = grěštati. — *habikruh* m. kdor ni za drugo, nego da hruh habi. Lovrenčič rodbinstvo 65. — *hádrtati* 1) reiben, den Boden. 2) schminken. — *haharīja* f. carnificina, Habd. ad. 301 i. t. d. — *haháriti* hahárim = trpinčiti. Habd. ad.

Mater božjo. Spodi ob robu je napis: Johann Christian Riser hat mich gegossen zv Crainbvr̄g'ano 1767; poleg njega je zopet odprta roka. Zvon utegne imeti 25 starih stotov.

Vélikemu neznatno večjemu zvonu slóve napis na klobuku: Ecce crvcem D-ni nostri Jesv Christi fugite partes adversae. V drugi vrsti: Sv̄b A: R: D: Filipo Jacopo Cepvl (Čebul je bil takisto župnik svibenjski) loci paroch̄o. Zvon nosi podobo sv. Neže, nji na strani podobi dveh škofov; dalje žalostno Mater božjo s Kristom v naročaji in z dvema angeljema ob strani; potem Krista razpetega, ob razpelu dva angelja, a pod njim je Marija Magdalena. Na desni in levi strani te skupine sta dva majhna medaljona; levi kaže meni neznan grb, a desni lik nekega vladike, in naposled skupino sv. Ivana Kresnika, sv. Andreja in sv. Florijana. Spodi na robu je napis: In nomen der aller hailigsten Draifolticait bin ich dvrch das faier geflossen S. Agnes zv ern hat mich Johann Christian Riser ge gossen zv Crainbvr̄g anno 1753.

Národ pripoveduje o tem zvonu, da sta ga samó dva vola, in celó jako lahko, privlekla na goro. —

Znano je tudi, da se je za turških bojev s Kuma dajalo znamenje, kadar je vrag krščanstva prihrul v dežel. V to zvrho se je zažigal tedaj gôri velikanski kres, viden daleč na vse strani.

V zvoniku še lahko opaziš strelne line, ostaline nekdanjih krutih časov. A sedaj so zazidane. *Harambaša.*



Graščine in hiše rodovine Valvasorjeve na Kranjskem.

Spisal P. pl. Radics.

(Konec.)

Posestva barona Ivana Vajkarda Valvasorja.

Vrnivši se z znanstvenega potovanja, poročil se je naš kronist v svojem 31. letu (dné 10. julija 1672. leta) z Ano Rosino Grafenweško in dva meseca pozneje (dné 27. septembra 1672. leta) je kupil od barona Franciška Albrehta Khaysella grad Wagensberg¹⁾, tedaj že razrušeni grad Lichtenberg²⁾ poleg Wagensberga in grad Črni Potok, ne daleč odtod.³⁾

¹⁾ III. (XI.) 622. ²⁾ III. (XI.) 339. ³⁾ III. (XI.) 517.

Kakó je učeni baron grad Wagensberg izpremenil v »svetišče Muz«, kjer je postavil bogato zbirko književnih zakladov, znamenitostij, naturalij, poseben bakrorezen zavod za lepe bakroreze v svojem največjem delu in v drugih svojih proizvodih, to se je opisovalo že pogostoma. Nam pa je do tega, da priobčimo na podlagi novih virov nekaj podrobnostij o posestveni izpremembi, ki se je morala zvršiti zaradi velikih denarnih žrtev, katerih je zahtevala »Ehre des Herzogthums Krain.«

Sosebno zanimljiva pojasnila nam dajó v tem oziru odgovori in prigovori gledé dominikalnih fasij, kakeršne je vložil poznejši imetnik Anton Aleksander pl. Höffern Salfeldski (1750. — 1755.) pri kranjskih oblastvih in pri dvorni komisiji.¹⁾ Iz njih se vidi, kakšno je bilo gospodarstveno razmerje Valvasorjevo, ko je dovršil svoje največje delo, in kakšno je bilo malo pred njegovo smrtjo.

Takó posnemljemo iz teh beležek najprej, da je baron Valvasor leta 1691. »Jugendzehent« in 30 kmetij prodal sètiškemu samostanu za 2250 gld. in 30 državnih tolarjev nadavka. Dasi je bil torej Wagensberg, predno se je popolnoma prodal, tolikanj zmanjšan in leta 1750. »priglašen« samó še z malo slabih kmetij, vender je bil ob rečenem času, kakor toži gospod pl. Höffern v svojem prigovoru na deželno prizivno komisijo, »aber gar wol mit 4 To Pf. leider belegt und belástigt (belastet)«. Potem nadaljuje:

»Wie aber solche viele Pf. zu diesem kleinen Gut zugeschrieben sein sollen, kann ich aus wenigen Schriften theils, theils auch dem Gehör nach von alten Leuten, deren dißfalls alles wissentlich gewesen und annoch ist, aus weggezogen huben, zehendten und andern Emolumenten sattsam erweisen, da nemblicher Herr Georg und Franz Albrecht Kaysellen Freih. Herr Weikharth Valluasor Freyh. dem gut Grienhoff, gut Slatenegg, Stift Sittich theils vertauscht, oder übertragen, theils verkauft haben, die mehreren onera als die viel unerträglich pfundt aber bei dem gut Wagensberg beibehalten, dazu das jus lignandi sowol Pau- als Prennholz in der Wagensbergschen Behulzung denen weggezogenen Hüblern und gewest Wagensbergischen vielen Unterthanen ohne künftiger Anmeldung oder sonst einiger Forstrechtsgebühr frey überlassen, da nunmehr solche von gut Wagensberg entzogene Unterthanen allen muthwillen zu besagter Behulzung zu exerciren sich höchst angelegen sein lassen, In specie aber ratione der Waldung des Dismas Ramschissel als der von Herrn Valvasor Freyherrn gewesten Inhabern das Gut an seinen Vatern Gregor Ramschissel wegen treu geleisteten Diensten²⁾ die große Freiheit

¹⁾ Akti deželne deske.

²⁾ Nekov »Jernej Ramschissel« je naslikal leta 1688. véliko knjigo grbov, katero je sestavil Valvasor. Cf. moj spis »Valvasor«. Gradec 1866, pg. 28.

instrumentaliter hat, sowol Pau- als Prennholz zu seinem kaufrechtlichen Haus zu fällen wo die Steuer Contribution Robbath und in allen meinen Wäldern wo die freie Behulzung aber indistincte nicht mehr als 1 fl. 42 kr. zu reichen; zu denen aber mehr Holz als in einer Herrschaft verbraucht.

Item ist das gut Schwarzenpach von dem gemelten Herrn Valvasor Freyh. mitsambt Waldung, Zehendten, Fischereyen, dreyzehn Huben, gereuthen, hamischen Paufeldt, Wißmathen, Mayrhoft, sambt dem Vieh umb eine kleine summa Gelts und nur mit 12 Pf. Herrngültes dem gut Wagensberg verkäuflich entzogen worden, zumahlen derselben Zeit die Pf. Herrngült mit einer Wagatel (Bagatelle) von etlichen wenigen Kreuzern ausgeschrieben, mithin von denen venditoribus et emptoribus nicht viel regardirt werden, da man aber anjetzo solche so hoch angezogen das nicht möglich. wann keine relaxation oder anders remedium in Vorschein kommete, mehr zu bezalen werden seyn als viel mehr die güter in die Oednuß werden gerathen u. s. w. u. s. w.⁴

V prigovoru na dvorno komisijo opisuje pl. Höffern poleg drugega tudi wagensberški vinograd Presko in pravi doslovno: „Die hochansehnliche Hoffcommission hat in gnaden zu erwegen, daß dises Weingebirg Presska nicht nur allein sehr alt sondern auch wegen vilen Mißjahren mehr als der halbe Theil verödet, und auch wegen den schädlichen Wasserguß sehr verlassen seye: mithin die angezeigten Bergholden kaum ein drittel dessen in der Cultivation halten. Die Güte von dem Wein, wie auch das alter des Gebirgs ist klar in der Valvasorischen Landt Cronic zu ersehen, allwo die qualität beschrieben wirdt, das der wein wegen seiner angebornen säuer noch im Sommer zum Durst löschen angienge, weßwegen der Berg- und Zehentinhaber solchen vor die Dienst- und Handwerksleute als auch vor die Kraisbothen gebrauchet.“⁴

Posestva in davščin graščine wagensberške je bilo za Antona Aleks. pl. Höfferna 1759. leta 18. 45 kmetij, in dajatev: pro dominicali 71 gld. 18, rusticali 123 gld. 54, kontribucije 112 gld. 20 in od vinogradov 13 gld 56 kr. 2 vin.¹⁾

Ivan Vajkard baron Valvasor, ki se je dné 28. maja 1641. leta porodil v Ljubljani in tistega dné bil krščen v tukajšnji stolni cerkvi²⁾, iskal je, ko si je leta 1672. pridobil gosposko posestvo v domovini, tudi stanovanja v deželnem stolnem mestu, v katero je moral večkrat zahajati po svojih studijah in delih ter zaradi družabnega razmerja.

1) Deželna deska, 1 železni kvatrone. L. 13/a.

2) Krstna kuma sta mu bila Konrad Ruesz baron Ruessenstein, graščak*na Strmolu, in Regina Doroteja Raspin, poroj. baronica Rauberjeva, sestra Valvasorjeve matere.

Kakor nam kažejo davčne knjige ljubljanskega magistrata¹⁾, pridobil si je Valvasor leta 1681. „am Platz“ hišo Ivana Fröhlichovih dedičev, na kateri je bilo vpisano davka 4 gld., „hišnega goldinarja“ 1 gld. 45 kr. in izrednega davka 3 gld. 33 kr. 1 vin. Listina z dné 23. februvarja 1693. leta, katero si je pridobil gospod magistratni uradnik Robida in jo prepustil deželnemu muzeju ljubljanskemu, pravi, da je Valvasor „dieses sein bei der Ringmauer gegen den Wasserstrom Laibach gelegenes und vorhin Frölichisch gewesenes Haus sammt Zugehör dem Herrn Franz Engelbrecht Zetschker Freih.²⁾ um eine Summe Geldes³⁾ laut des am 10. Februar 1692 geschlossenen Contractes verkauft habe.“

Do leta 1733. pa je ta hiša v davčnih knjigah mesta ljubljanskega vpisana kot hiša „Johann Weikhardt Valvasor“, in šele leta 1733. je pripisana opomnja „anjeto Christoph Hann Schneider“. To je še dandanes stoječa hiša šte. 5. v Ključarskih ulicah na oglu Francovega nasipa, kjer je gostilna „pri Solnci“.⁴⁾

Valvasor jo je dné 23. februvarja 1693. leta prodal Frančišku Engelbrechtu baronu Zetschkjerju (Valvasorjeva druga žena je bila porojena baronica Zetschkherjeva), vendar je, kakor smo že povedali, hiši ostalo ime Valvasorjevo do leta 1733., ko jo je kupil krojač Hann. Od tega jo je kupila rodovina Huber pl. Hubenfeld, potem pa so ji bili od leta 1789. do danes gospodarji: Benedik in Jožefa Hofer, Martin in Marija Sonz, Terezija Komatz, Gabrijel in Avgustin Komatz, Ivan Derschitsch, Ludovik Henrik Wencel, Frančišek Pettan sen., Frančišek Pettan jun.

Tri leta potem, ko se je Ivan Vajkard Valvasor naselil kot hišni posestnik ljubljanski, pridobil je Ivan Karol baron Valvasor od dedičev Ivana Karola grofa Thurna dandanes Pongratzevo hišo na Turjaškem trgu, kjer je sedaj ljubljanska čitalnica, in takisto je kupil nasproti stoječo (nekdaj Wrentschunjevo) hišo v Gospodskih ulicah. Do leta 1752. je bila le-tá hiša svojina Valvasorjeva, potem so ji gospodarili baron Flödnigg, baron Rasp, grof Lichtenberg, Laurin, c. kr. erar, predzadnjič gospá Jožefina Trpinčeva, in naposled je pripadla banki „Slaviji“.

Meseca februvarja 1693. je kakor znano, baron Valvasor od krškega meščana Jakoba Vodnika kupil hišo šte. 85. z vrtom vred v Krškem, kjer je baje dné 19. septembra istega leta sklenil prezaslužno svoje življenje in kjer so mu letos odkrili spomeniško pločo.

¹⁾ Registratura ljublj. mestnega magistrata.

²⁾ Svojemu svaku?

³⁾ Vsota ni imenovana.

⁴⁾ Po zapiskih v aktih kranjske deželne deske in starejše registrature ljublj. magistrata.

Recimo, da je Valvasor res umrl v Krškem — pismenih zapiskov nimamo, pač pa govori za to tradicija — kar pa se tiče Valvasorjevega počivališča, kaže beležka Frančiška grofa Hohenwartha iz leta 1832. na Valvasorjevo rodbinsko graščino Medijo.¹⁾

Daljnim raziskovanjem je sedaj naloga določiti, ali je v rakvi medijski še kaj sledu, da so nekdanj ondu pokopali Ivana Vajkarda Valvasorja!

¹⁾ Illyr. Blatt 1832, pg. 148., št. 926.



K četrtemu sešitku Wolfovega slovarja.

(Dalje.)

hápati hápim, konje h. to je jašeč konje terati: ala sem ih shapil! — *harámija* m. vojniki pešec. Habd. ad. 188.722. — *haramústanec* m. = hrustanec. — *harbūdje* n. neko dračje. Habd. ad. 1062 gda idem po ledini, vidim koprivje i harbudje, kam se je zaraslo. Belostenec ima: harbuda v. drač. — *hāreka* f. dekle že veliko, a za nobeno rabo. — *hāriti* hārim čizme h. — čistiti, snažiti. — *harmák* m. samó: „na harmák“ n. pr. delati na harmák je brzo delati. — *harmúlja* m. i f. posprdnno ime. — *harpijáš* m. Habd. ad. 424 dvoja pak marha i blago je, na ku ti *harpiaši* i *zgrabiaši* krvavo glede. — *házbija* m. kdor se rad bije in tepe. Zagreb. — *hazúkniti* hazúknem: poginiti: kadar kdo težko čaka, da kdo umrè, pravi: Bog ti daj, da bi skorom hazúknul. — *hčáva* f. = ščáva. — *hèč* hčča m. majhna sekira. — *hegède* f. pl. gosli, iz madj. — *hegèduš* m. godec. — *hēhljast* adj., kdor se vedno na smeh drži. — *hēkmek* m. stisnjen človek in grd. Samobor. — *hēlda* f. = ajda hajdina. — *hēndek* m. na hendek = po strani. — *hēra* f. stran: nosi škrljak na jednu heru. — *hērceg* m. *herézica* f. *hercezija* f. *hērceški*, te besede se večkrat beró v kajkavskih knjigah, od nem. Herzog na madjarsko. — *heretičānski* adj. Habd. ad. 242 i. t. d. haereticus. — *heretník* m. hereticus. Habd. mar. 96. — *hūdžeš* m. ime volu, iz madj. — *hūdžeška* f. ime kravi. — *hūncanje* n. Habd. ad. 267. Dotikavanje, šalnice, namigavanje, *hūncanje* začetki jesu v divojke da nje devojčtvo vmira. — *hūncokoren* m. neka bilina. — *hūnjzati* hūnjžem, z glavo kimati, o konji, konj hūnjže. — *hūtniti* hitnem, huschen. — *hižica* f. dim. hiža. Habd. ad. 90. 92. 119. 440 Gašp.